

УДК 37.091.33:576.8

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПАРАЗИТОЛОГІЇ

О. В. Павлюченко¹, Л. М. Загребельна²

¹ Житомирський державний університет імені Івана Франка,
вул. Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна

²КВНЗ «Бердичівський медичний коледж» Житомирської обласної ради,
вул. Шевченка, 14, Бердичів, Житомирська область, 13300, Україна

Природничо-наукова компетентність є однією з ключових компетентностей, якими має володіти сучасна людина. Вона є цілісною системою ціннісно-сміслових орієнтацій, знань, здібностей, умінь і ставлень, зумовлених досвідом діяльності особистості в галузі природознавства, яка мобілізується в специфічних контекстах її життєвої діяльності [1].

Під природничо-науковою компетентністю розглядають набуту у процесі навчання інтегровану здатність особистості, що включає:

- ❖ оволодіння понятійно-термінологічним апаратом природничих наук;
- ❖ засвоєння предметних знань та усвідомлення фундаментальних ідей і принципів природничих наук, зокрема суті основних законів і закономірностей природи, що дають змогу зрозуміти перебіг природних явищ і процесів;
- ❖ формування ціннісних орієнтацій на збереження природи;
- ❖ гармонійну взаємодію людини і природи, а також ідей сталого розвитку суспільства.

Важливим у формуванні цілісних знань про живу природу є дотримання наступності при вивченні окремих природничих дисциплін [3]. Це дає змогу здобувачам вищої освіти володіти певною системою знань, перетворенню їх в переконання, осмислення пройденого матеріалу на більш високому рівні, закріплення існуючих знань новими, розкриття нових зв'язків та пояснення їх на основі загальних закономірностей природи.

Навчальна дисципліна «Паразитологія» є комплексною наукою, яка значною мірою опирається на знання, що вже були отримані здобувачами вищої освіти під час вивчення базових біологічних дисциплін. Це спонукає викладача не лише поглиблювати теоретичні знання з даного предмету, а й сприяти організації їх самостійної роботи з метою систематизації, поглиблення, узагальнення набутих знань. Важливу роль у цьому відіграють інноваційні методи і прийоми навчання. Під час вивчення паразитології вважаємо доречним використання низки прийомів.

На наш погляд, ситуаційні задачі з паразитології доцільно застосовувати переважно під час аудиторної роботи для закріплення і узагальнення вивченого матеріалу [3]. Такі завдання забезпечують основу для високого рівня абстрагування й мислення, зацікавлюють та захоплюють, допомагають пов'язати навчання з досвідом життя, дають шанс реального застосування знань. Біологічні задачі навчають

студентів аналізувати та самостійно приймати рішення, тому можливе їх використання і в позааудиторній роботі.

Протягом багатьох років роботи практикуємо використання опорних конспектів. Їх застосування дозволяє сконцентрувати великий обсяг теоретичного матеріалу в єдину чітку і лаконічну систему, що забезпечує максимальне запам'ятовування навчальної інформації та дозволяє скоротити час на вивчення теми. Структуровані конспекти з паразитології зустрічаються досить рідко, тому нами розроблено відповідні методичні розробки [2].

Прийом «Кросворд» передбачає інтеграцію знань з різних природничих предметів. Такі завдання розвивають кмітливість, пам'ять, розширюють кругозір, збагачують словниковий запас, сприяють засвоєнню важливих біологічних термінів. Цей вид діяльності сприяє розвитку навичок роботи з енциклопедичною та іншою літературою і регулярно використовується нами під час викладання паразитології.

Як засвідчує практика при викладанні паразитології високоефективною є проектна технологія, адже використання цієї технології є так званим «містком» між теорією і практикою. Її застосування в процесі навчання спрямоване на набуття досвіду самостійного здобуття нових знань і творче їх використання, на формування нових пізнавальних цінностей та життєвих орієнтацій, а також є дієвим методом розвитку творчих обдарувань особистості та її самореалізації. Проектна технологія вимагає використання сукупності дослідницьких, пошукових, творчих за своїм змістом методів, прийомів, засобів, сприяє поглибленню інтересу до пізнавальної та творчої діяльності, формуванню вмінь і навичок дослідництва в сприйнятті та осмисленні світу.

Отже, важливу роль у формуванні природничо-наукової компетентності відіграють наступність і цілісність знань та вдало підібрані методи та прийоми навчання.

Література

1. Белоусова Н.А. Естественнаучная компетентность в контексте повышения качества профессиональной подготовки / Н.А. Белоусова // Высшее образование сегодня. – М.: Логос, 2010. – № 10. – С. 22–25.
2. Павлюченко О. В. Медична паразитологія у схемах і таблицях / О. В.Павлюченко, Л. М. Загребельна. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 56 с.
3. Павлюченко О. В. Робочий зошит з паразитології / О. В.Павлюченко, Л. М. Загребельна. –Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – 64 с.
4. Рибалко Л.М. Наступність у формуванні цілісних знань про живу природу в учнів 5–7 класів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.09 «Теорія навчання» / Л.М.Рибалко. – Київ, 2008. – 20 с.